

eğitim ve bilim emekçileri sendikası
EĞİTİM SEN
23 OCAK 1995

Sayı : 2018/000/836

25.07.2018

Konu : Eğitim Sorunlarına İlişkin Öneri
ve Taleplerimiz hk

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI'NA

ANKARA

Prof. Dr. Ziya SELÇUK
Milli Eğitim Bakanı

Sayın Bakan;

Eğitim ve bilim hizmetleri hizmet kolunda uzun süredir örgütlü bir sendika olarak, öncelikle yeni görevinizden dolayı sizi kutluyoruz. Bir eğitimci ve bilim insanı olarak görev yaptığınız sürede eğitimin niteliğinin yükseltilmesi, eğitimin ve eğitim emekçilerinin biriken sorunlarına kalıcı çözümler üretilmesi noktasında somut adımların atıldığı bir dönem olmasını diliyoruz.

Sizin de çok iyi bildiği gibi, dünyanın pek çok ülkesinde eğitim, tüm yurttaşlar için, insan olmaktan kaynaklı temel bir hak olarak kabul edilmektedir. Herkes; insan olduğu için, kendini geliştirme ve eğitim görme hakkına sahiptir. Uluslararası insan hakları belgelerinde bu durum açıkça ifade edilmiştir. Bu anlamda devlet, tüm yurttaşlarına ayırım gözetmeksizin eşit ve parasız olarak, kamusal, demokratik, laik, bilimsel ve anadilinde eğitim olanağı sağlamalıdır.

Eğitim bütün insanlar için, cinsiyeti, etnik kimliği, dili, dini ne olursa olsun ‘insan olmaktan kaynaklı’ temel bir hak olarak görülmelidir. Eğitimin niteliği ile eğitim hizmetlerinin düzenli ve sürekli bir şekilde yürütülmesi ile eğitim-öğretim hizmetinde emek veren emekçilerin niteliği ve çalışma koşulları arasında somut bağlar olduğu açıktır.

Eğitim sistemimizin en önemli unsurlarından birisi olan öğretmenlerimizin toplumsal statü, eğitimin niteliği, ekonomik, sosyal ve özlük haklar konusunda oldukça geri durumda olduğunu, sendika olarak öğretmenlik mesleğine hak ettiği saygınlığın kazandırılması için, mesleğin çağdaş ve bilimsel bir anlayışla yeniden ele alınmasının zorunlu olduğunu düşünüyoruz.

Eğitimin ve eğitim emekçilerinin uzun yıllardır yaşadığı ve bugüne kadar çözüm üretilmediği için birikerek artan sorunlara ilişkin belli başlıklar altında hazırlamış olduğumuz ‘Eğitim Sorunlarına İlişkin Öneri ve Taleplerimiz’ başlıklı dosyamızı bilgilerinize sunuyoruz.

Saygılarımızla,

Feray AYTEKİN AYDOĞAN
Eğitim Sen Genel Başkanı

EĞİTİM SORUNLARINA İLİŞKİN ÖNERİ VE TALEPLERİMİZ

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SORUNU VE ÖĞRETMEN İSTİHDAMI

Öğretmen; insansal değerleri gelişmiş, topluma önderlik eden, bilimsel düşünen, toplumsal ve siyasal olarak etkin, insan ilişkilerinde özgecil, sorun çözmeye yatkın, öğrencilerin sosyal ve kültürel durumlarını kavrayan, var olan eşitsizlikleri sorgulayıcı ve mücadeleci, alanında uzman bir kişidir.

Öğretmenlerin toplumun gelişmesinde etkin rol üstlenmesi gerekir. Bunun eğitimsel temeli olan yetiştirme programı, hem alanda iyi yetişmeyi hem de öğrenciler için öğrenme ortamının düzenlenmesinde bütünleşmiş, etkin ve donanımlı bir toplumsal-kültürel ve eğitim-bilimsel içeriği taşımalıdır. Ancak, kuramsal ve uygulamalı olarak bütünleşmiş bir öğretmen yetiştirme programı öğrencilerin öğrenmesini özgürleştirebilir. Bu sayede bireylerin nitelik kazanması, kişiliğin çok yönlü gelişmesi, toplumdaki eşitsizlikleri aşan bir eğitim alanının oluşturulması, eşit öğrenme fırsatları yaratılması, eşitliği geliştirici yeni öğrenme çevrelerinin geliştirilmesi, toplumun ve kişinin başlı başına bir değer olarak benimsenmesi olanaklı olabilir.

Günümüzde öğretmenlerin toplumsal sorumluluk içinde hareket etmesi, evrensel değerlerin ve insanın geliştirilmesi yönünde çaba ve özveri göstermesi vazgeçilmez bir görev haline gelmiştir. Ayrıca, toplumun yararı için öğretmenlerin kendi emeğinin sonuçları için de mücadele eden emekçiler oldukları bilincinde olmalarının önemi de açıktır. Ayrıca, eğitim teknolojileri ve iletişim alanında yaşanan gelişmelerin eğitim sürecine getirdiği değişim, öğretmenin eğitimci kimliğini ortadan kaldırarak öğretim ve kolaylaştırıcı yönünü öne çıkarmıştır. Bu durum öğretmenlerin mesleki niteliklerini yeniden değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır.

Öğretmenlik, sadece okul ve sınıf ortamında öğrencilerle değil, okul dışında veliler ve toplumla da iç içe olan bir meslek olduğundan, öğretmen yetiştirme politikaları belirlenirken bu özellikler mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Öğretmenlik mesleği, diğer meslekler gibi rutin bir nitelik taşımadığı için, öğretmen yetiştirme süreci, eğitimin toplumsal ve psikolojik temellerine uygun hale getirilmelidir.

Öğretmenlerin gelişimi onların yaptıkları işi anlamlı bulmalarına, mesleki özerkliğe sahip olmalarına, okulun demokratik olmasına, yakından izlendiği duygusuna kapılmamasına, kendini güvende hissetmesine bağlıdır. Okul, öğretmenlerin kendi kendilerini yönetir oldukları ve meslektaşları arası rekabet değil dayanışmaları ile kendilerini geliştirdikleri ve okulu anlamlı ve değerli buldukları mekânlar olmalıdır.

Okulda eğitim-öğretimin niteliğinin yükseltilmesi öğretmenlerin mesleki gelişiminin zorunlu koşul olduğundan hareketle, mevcut hizmet içi eğitim anlayışı, işyerinde öğrenmeye dayalı olarak dönüştürülmeli; katılanların mesleki deneyimlerinden yararlanmayı esas alarak, karar verme süreçlerinde öğretmen örgütlerinin katılımı sağlanmalıdır. Mevcut öğretmen yetiştirme programlarında uygulanan alan bilgisi dersleri, adayların öğretmen olarak atanacağı kurumlarda uygulanan programlara uyumlu değildir. Öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimi öğretmenlik alanındaki müfredata uyumlu hale getirilmelidir.

Türkiye'nin 170 yıllık öğretmen yetiştirme deneyimi ve toplumsal öncelikleri dikkate alan özgül bir öğretmen yetiştirme sistemini kurmak için gerekli çalışmalara ivedilikle başlanmalıdır. İnsanlarla ilişkiler yönünden öğretmenliğin, diğer mesleklerden farklı olarak geniş bir insan kesimiyle ilişki ve etkileşim içinde yerine getirilen bir meslek olduğu unutulmamalıdır. Bu noktada, özellikle öğretmenliğin üniversite mezunu olan herkesin yapabileceği bir 'iş' olarak görülmemeli, belli bir uzmanlık gerektiren ve temel kaynağın sadece eğitim fakülteleri olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

'Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme Sorunları ve Önerilerimiz'**EK-1**'de bilginize sunulmuştur.

40 yaş mağduriyeti sorunu eğitim ve bilim emekçileri devam etmektedir. Daha önce öğretmenliğe atanacaklar için, başvuruların ilk günü itibarıyla 40 yaştan gün almamış şartı yer almaktaydı. Bu süreçte dava açıp kazananların ataması yapılmıştı. Yargı kararlarının aleyhte bozulması üzerine, 40 yaş üstü atamaların bir kısmı iptal edilirken, bir kısmı ise göreve devam etmiştir. Bu nedenle yargı kararı sonucu atanma hakkı verilen ve sonradan iptal edilen öğretmenlerin mağduriyetlerinin giderilmesi gerekmektedir.

Alan değişikliğine ilişkin de sorunlar devam etmektedir. MEB Öğretmen atama ve yer değiştirme yönetmeliğinde alan değişikliğine bağlı yer değiştirme işlemlerinde takvime yer verilmemesinden dolayı belirsizlik yaşanmaktadır. Çok sayıda öğretmen, eğitimini aldıkları kendi alanlarına geçerek görev yapmayı beklemektedir. Alan değişikliği işlemlerinin tüm branşları kapsayacak şekilde bu yıl ve her yıl düzenli olarak yapılması gerekmektedir.

Özür grubu yer değiştirmelerinde; mazerete bağlı yer değişikliği işlemlerinde, boş kontenjan ve hizmet puanı yetersizliğinden kaynaklı özür durumu giderilemeyen eğitim ve bilim emekçileri büyük mağduriyetler yaşamaktadır. Anayasada yer alan aile birliği ve bütünlüğünün sağlanması maddesi üzerinden de özür grubu yer değiştirmelerinden kaynaklı mağduriyetler giderilmelidir.

Okul öncesi öğretmenleri; eğitim etkinliklerinin aralıksız olması, teneffüs kullanamamalarından kaynaklı sorunlar yaşamaktadır. Okul öncesi öğretmenlerin ders saati 40 dakika olarak düzenlenerek, ders saatleri arasında teneffüs hakkı verilmelidir.

Öğretmen Strateji Belgesi

Türkiye'deki istihdam politikalarının geleceğini belirleyeceği iddia edilen ve çalışma yaşamının tüm alanlarında esnek, güvencesiz ve angarya çalışmayı esas alan 'Ulusal İstihdam Stratejisi'nin somut bir uzantısı olarak, öğretmen yetiştirme sistemi ve öğretmen istihdamını günümüzün piyasa değerleri üzerinden şekillendirmek amacıyla, bakanlığınız tarafından 'Öğretmen Strateji Belgesi' hazırlanmış ve Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

Öğretmen Strateji Belgesi'nin mevcut haliyle öğretmen atama sistemi ve istihdamında yeni sorunları beraberinde getirmesi, iş güvencesinin altını fiilen boşaltması, öğretmenlerin geleceğini tamamen iktidarın ve idarenin insafına bırakması kaçınılmazdır. Bütün öğretmenlerin dört yılda bir sınava tabi tutulması, hangi somut ve bilimsel kriterlere göre değerlendirme yapılacağı belli olmayan bir 'performans sistemi' üzerinden öğretmenlik mesleğinde yaşanan değersizleşme süreci hızlandıracaktır.

Belge, öğretmenlik mesleğini sadece piyasanın ihtiyaçlarına göre değil, aynı zamanda siyasal-ideolojik iktidarın politik hedeflerine göre şekillendirmeyi hedeflemektedir. Eğitim hizmetinin üreticileri olarak öğretmenler, sistemin ve siyasi iktidarın dünya görüşünü her gün yeniden üretmesi beklenen tipik bir meslek grubuna dönüştürülmek istenmektedir. Bu durumu Öğretmen Strateji Belgesi'nde yer alan eylem planlarında somut olarak görmek mümkündür.

Strateji Belgesi'nde yer alan 5 nolu eylem planında; 'Eğitim fakültelerinde okuyan öğrencilerden 'komisyonca' öğretmenliğe uygun olmadığı düşünülenlerin diğer bölümlere geçişinin sağlanması' pek çok yönden tartışmalı bir durumdur. Bu madde, öğretmen adaylarının henüz öğrenci iken çeşitli nedenlerle öğretmenlik yapmaya uygun olmadığını tespit eden bir 'Komisyon' tarafından farklı görünenin başka bölümlere geçişinin sağlanarak elenmesi her türlü istismara açık bir durumdur.

Benzer bir şekilde 33. eylem planı sözleşmeli öğretmenliğin geçici değil, kalıcı bir istihdam modeli olarak MEB tarafından benimsendiğini, 34. eylem planı zorunlu rotasyonu, 35. eylem planı ise eğitimde kariyer basamakları uygulamasının nasıl hayata geçirileceğini ifade etmektedir. Her ne kadar kamuoyuna 'eğitimde performans değerlendirme' sisteminin uygulanmayacağı ifade edilse de, MEB'in temel politikalarını ifade eden Öğretmen Strateji Belgesi, durumun böyle olmadığını eylem planları üzerinden açık açık göstermektedir.

MEB, Öğretmen Strateji Belgesi'nde iddia edildiği gibi, öğretmenlerin statülerini güçlendirmeyi ve daha nitelikli öğretmenler yetiştirmeyi hedefliyorsa yapması gereken, 5 Ekim 1966 tarihinde ILO ve UNESCO tarafından 'Öğretmenlerin Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararı'na uygun adımlar atmasıdır.

'Öğretmenlerin Statüsü Tavsiye Kararı', öğretmenlerin statülerini güçlendirmeyi, haklarını geliştirmeyi ve korumayı amaçlarken, aynı zamanda uluslararası düzeyde yapılmış bir toplu sözleşme niteliği taşımaktadır. Belge, öğretmenlik mesleğinde işe alınma, işe alınmada seçme ve formasyon, mesleğe hazırlık, değişik düzeydeki öğretmenlerin mesleki sorunları, iş güvencesi, öğretmenin hak ve sorumlulukları, disiplin işleri ve mesleki bağımsızlık gibi konuları kapsamaktadır. Ayrıca ücret, çalışma süreleri ve koşulları, özel izinler, araştırma izinleri, tatil, eğitim-öğretim yardımcı personelleri, sınıf mevcutları, öğretmen değişimi, uzak bölgelerde ve kırsal kesimde çalışan öğretmenler ile ilgili özel düzenlemeler, aile yükümlülükleri olan öğretmenlerle ilgili düzenlemeler, sağlık, sosyal güvenlik ve emeklilik gibi konular da bu belge kapsamındadır.

Öğretmen Strateji Belgesi'ne göre öğretmenlerin performansları ve akademik başarılarının yanı sıra sınavdan aldıkları puana ve ne kadar objektif olacağı son derece tartışmalı olan performans değerlendirme sistemine göre görevde yükselecek olmaları, yaptıkları işin önemi ve niteliği ile terstir. Performans ve çoklu değerlendirme sistemine göre öğretmenlerin sorumlulukları, statüleri, kariyerleri ve haklarının belirleneceği bir model önermek, yüz binlerce öğretmeni birbirine karşı acımasız bir rekabete sokmak anlamına gelir ki, bu durumdan en büyük zararı eğitim sistemimizin görmesi kaçınılmazdır.

Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 9 Haziran 2017 tarihinde resmi gazetede yayınlanan 'Öğretmen Strateji Belgesi'nde yer alan 'Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri' yayınlanmış ve kamuoyu ile paylaşılmıştır. MEB, her ne kadar öğretmenlerin 'yalnızca eğitim ve öğretim işini gerçekleştiren teknik elemanlar' değil, 'öğrencilere ve topluma rol model olacak insanlar olarak görüldüğünü' belirtse de, açıklanan metnin tamamına bakıldığında, bakanlığın öğretmen yeterliklerini belirlerken tıpkı bir 'şirket yönetimi' gibi davrandığını, öğretmenlik mesleğinin tamamen piyasacı ve rekabetçi bir mantıkla ele aldığını görmek mümkündür.

MEB tarafından belirlenen 'Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri'nin öğretmenlerin kendi yetkinlik düzeylerini belirlemelerinde, öğretim programlarının düzenlenmesinde, öğretmenlerin mesleğe kabul ve adaylık süreçlerinde, mesleki gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesinde, öğretmenlerin 'bireysel performansları'nın değerlendirilmesinde, kariyerlerini geliştirmelerinde ve öğretmenlik mesleğinin statüsünün güçlendirilmesi çalışmalarında dikkate alınacak temel referans metni olacağı ifade edilmektedir. Ayrıca üniversitelerin öğretmen yetiştirmeye yönelik programlarında zorunlu ve seçmeli dersler ile ders içeriklerinin belirlenmesinde, derslerde kullanılacak materyallerin tasarımında, öğrenme ortamlarının düzenlenmesinde, fakülte-okul iş birliğinin sağlanmasında, öğretmen yetiştirme süreçlerinin planlanmasında öğretmen yeterliklerinin yol gösterici olması hedeflenmektedir.

Öğretmen yetiştirme ve atama sistemini 'Performans', 'Rekabet', 'Verimlilik', 'Kariyer', 'Kalite' vb gibi piyasacı kavramlar üzerinden oluşturmak isteyen MEB'in piyasada faaliyet yürüten bir ticari işletme gibi hareket ederek 'İnsan Kaynakları Yönetimi' anlayışını referans alarak ne öğretmenlerin, ne de eğitimin niteliğini yükseltmesi mümkün değildir.

Birleşmiş Milletler Eğitim Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO'ya göre Türkiye, öğretmenlerin ders içeriğine karar vermede (öğretmen özerkliğinde) en az söz sahibi olduğu ülkelerin başında gelmektedir. Bu durum Türkiye'de öğretmenlerin niteliksel gelişiminin önündeki en temel engellerden birisidir. Öğretmenler, kendilerine verilen bilgi ve talimatları öğrencilere olduğu gibi aktaran mekanik birer 'bilgi aktarıcısı' ya da iktidarın 'milli ve manevi hassasiyetlerine' göre hareket eden 'robotlar' değildir. MEB'in öğretmen yetiştirme sürecinden, öğretmen atamalarına,

öğretmenlerin mesleki gelişim süreçlerinden, hizmet içi eğitim çalışmalarına kadar hemen her adımda hayata geçirdiği yanlış politikalar nedeniyle Türkiye’de eğitimin niteliği ciddi anlamda bozulmuştur.

Öğretmen yeterliliklerinde bilimsel, objektif ve evrensel standartlar yerine, öğretmenleri her açıdan baskı altına alacak olan 'Performans değerlendirme' uygulamalarını kabul etmek mümkün değildir. Öğretmenlerin mesleki yeterliliklerini arttırmak için piyasacı yöntemleri hayata geçirmek, onları objektifliği tartışılır sınavlar, değerlendirmeler ve testlere tabi tutmak, ağır performans baskısı altında angarya çalışmaya yönlendirmek anlamına gelmektedir.

Öğretmenlik mesleğinin tarihte hiç olmadığı kadar değersizleştiği/değersizleştirildiği, mesleki itibarımızın ayaklar altına alındığı bir dönemde, Türkiye’nin dört bir yanında fedakârca görev yapan 900 bini aşkın öğretmenin yaşadığı mesleki, ekonomik ve sosyal sorunları görmezden gelinemez. MEB, gerçek anlamda öğretmenlerin niteliklerini arttırmayı hedefliyorsa, öncelikle öğretmenlik mesleğini itibarsızlaştıran, öğretmenliği herkesin yapabileceği ‘teknik bir iş’ haline getiren yanlış politika ve uygulamalara son vermelidir.

5 Ekim Dünya Öğretmenler Günü’nün 25. yılı kutlanacaktır. Bu bağlamda Milli Eğitim Bakanlığı’nın öğretmenlere değer verilmesine ilişkin söylemleri sadece söylemde kalmamalıdır. MEB’e çağrımız;5 Ekim Dünya Öğretmenler Günü’nün 25. yılında Öğretmen Strateji Belgesi’nin uygulanmayacağı, ILO ve UNESCO tarafından 5 Ekim 1966’da kabul edilen ‘Öğretmenlerin Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararı’nın’ ise eksiksiz uygulanacağı açıklanmalıdır.

Öğretmen Alımı ve İstihdamına İlişkin Sorunlar

Sözleşmeli Öğretmenlik

Öğretmen atama süreçlerinde dikkat çeken en önemli değişikliklerden birisi 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında getirilen mülakata dayalı ‘sözleşmeli öğretmenlik’ uygulamasıdır. Geçtiğimiz yıllarda siyasal kadrolaşma amacıyla gündeme getirilen ve Danıştay tarafından “objektif olmama” gerekçesiyle iptal edilen “mülakat sınavı” uygulamasının öğretmen atamalarında belirleyici olması ve sözleşmeli öğretmenlik uygulamasıyla birlikte hayata geçirilmesi, Türkiye’de en yaygın kamu hizmeti olan sözleşmeli/güvencesiz öğretmen istihdamının temel istihdam politikası olarak benimsendiğini göstermektedir. Sözleşmeli öğretmenlik ile birlikte iş güvencesi fiilen ortadan kaldırılmış, mazerete dayalı tayin hakkı ellerinden alınmış, ek ders, terfi, kademe konuları başta olmak üzere eşitsizliklere uğratılmış, güvencesiz olmalarından kaynaklı da mobbing yaşatılmaktadır. Eğitim emekçileri kadrolu, sözleşmeli, geçici sözleşmeli, vekil ve ücretli olarak farklı biçimlerde istihdam edilmekte, bu durum eğitimin niteliğini ciddi anlamda olumsuz etkilemektedir.

Sözleşmeli öğretmen istihdamından vazgeçilmeli, sözleşmeli öğretmenlerin tamamı kadroya geçirilmeli, kadroya geçiş süreci tamamlanana kadar kadrolu öğretmenlerin yararlandığı tüm mali ve özlük haklardan yararlanmaları sağlanmalıdır.

Mülakat Uygulaması

Yıllardır genelde kamu istihdamında, özelde ise eğitimde güvencesiz, esnek ve performansa dayalı istihdam politikalarının bir uzantısı olarak, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında eğitimde ‘sözleşmeli istihdam’ uygulaması yeniden başlatılmıştır. Sözleşmeli öğretmenlik mülakatında sorulan ve öğretmenlikle uzaktan yakından ilgisi bulunmayan ve basına da yansıyan siyasi içerikli sorular üzerinden KPSS’de yüksek puan alan çok sayıda öğretmen adayının elenmesine neden olmuştur.

15 Temmuz darbe girişimi sonrasında kamu istihdamında benimsenen güvencesiz/sözleşmeli

istihdam uygulamalarının yaygınlaşması, ‘Güvenlik soruşturması’ adı altında yapılan elemeler, mülakat sınavlarında siyaseten muhalif görülen, iktidarın eğitim politikalarına onay vermeyen, onun istediği şekilde yaşamayan ve düşünmeyenlere yönelik olarak benimsenen ayrımcı tutumların sürdürülmesi, öğretmen alımı ve istihdamında ciddi sorunların yaşanmasını beraberinde getirmektedir. Türkiye’de mülakat sınavına dayalı tüm uygulamaların ‘siyasal kadrolaşma’nın önünü açarak sayısız haksızlığa neden olduğu bilinmektedir.

Eğitimde ölçme ve değerlendirme üzerine yazılan bilimsel çalışmalarda, ‘değerlendirmenin nesnelliği’ ile ‘puanlama güvenilirliği’ birlikte ele alınmaktadır. Bir sınavın güvenilirliği, öncelikle, yanıtların değerlendirilmesindeki nesnellığe bağlıdır. Nesnellik, sorulara verilen yanıtlara göre değerlendirmek demektir. Yanıtlar dışında etmenlerin değerlendirme sonucunu etkilemesi önlenmelidir. Sözlü sınavların, nesnel olmadığı açıktır. Bu sınavların sonucunu belirleyen, sınavı yapanların siyasal ideolojik tutumları ve buna bağlı olarak oluşan öznel yargılarıdır. İçerik bakımından yargısal denetimi olanaksız kılan sözlü sınavın, özellikle Türkiye gibi ülkeler açısından açık açık torpile, siyasal kayırmacılığa en elverişli sınav biçimi olduğu herkes tarafından bilinmektedir.

Danıştay, eğitim yöneticilerinin sözlü sınavla belirlenmesi konusunda benzer gerekçelerle yapılan düzenlemelerin büyük bölümünün yürütmesini “... en uygunun seçilmesi yönünde nesnel ölçüt öngörmeyen, ... atamaya yetkili makamın öznel değerlendirme ve mutlak takdirine meydan verecek mahiyet taşıyan, ... hukuka ve Danıştay’ın önceki kararlarına da aykırı” vb ifadelerle, idarenin eğitim yöneticilerini liyakate göre değil, siyasi görüşlerine göre belirlemesini sağlayacak olan uygulamayı iptal etmesine rağmen, gerek öğretmen atamalarında, gerekse eğitim yöneticilerinin belirlenmesinde ‘sözlü sınav’ uygulamasının ısrarla sürdürülmesi, yüksek yargı kararını tanımamak anlamına gelmektedir. Sözlü sınav uygulamasına bir an önce son verilmelidir.

Ataması Yapılmayan Öğretmenler

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ataması yapılmayan öğretmen sayısını 438 bin, resmi öğretmen açığını ise 109 bin olarak açıklamıştır. Sendikamızın resmi verilerden yola çıkarak yaptığı hesaplamalara göre, öğretmen açıklarının sürekli artması ve yeterince atama yapılmaması nedeniyle 2003-2017 yılları arasında KPSS’ye giren her 100 öğretmenden ortalama 17’sinin ataması yapılmış, geriye kalan 83 işsiz öğretmen ya tekrar sınava girmek ya da başka alanlarda çalışmak zorunda bırakılmıştır.

Eğitim ve öğretim hizmetinin geçici olmadığı, kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler arasında yer aldığı açıktır. Dolayısıyla eğitim ve öğretim hizmeti veren eğitim emekçilerinin, ek ders karşılığı olarak ‘ücretli öğretmen’ olarak, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 4/B maddesi kapsamında sözleşmeli olarak çalıştırılmaları, ‘kamu hizmetlerinin düzenli ve sürekli olması’na vurgu yapan Anayasanın 128. maddesine açıkça aykırıdır. Kamu hizmetlerinin sürekliliği, düzenliliği ve halka daha nitelikli olarak sunulması için eğitimde her türlü güvencesiz istihdam uygulamasından derhal vazgeçilmeli, ataması yapılmayan öğretmenler sorunu kalıcı olarak çözülerek, herkese kadrolu ve güvenceli istihdam sağlanmalıdır.

‘Ataması Yapılmayan Öğretmenler Sorunu’na ilişkin görüşlerimiz **EK-2’de** bilginize sunulmuştur.

Yönetici Atama ve Görevlendirilmesine İlişkin Sorunlar

Genel olarak tüm kamuda, özellikle eğitimde benimsenen mülakat sınavlarının sonucunu belirleyen, sınava giren adayların yeterlilikleri ya da niteliklerinden çok, sınavı yapanların siyasal ideolojik tutumları ve buna bağlı olarak oluşan öznel yargıları olmaktadır. İçerik bakımından yargısal denetimi ortadan kaldıran mülakat uygulamasının özellikle Türkiye gibi ülkeler açısından doğrudan torpil ve siyasal kayırmacılığa en elverişli sınav biçimi olduğu açıktır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yönetici atamalarında son 16 yılda ortaya koyduğu somut pratik, kurumun en güvenilir bakanlık haline gelmesine neden olmuş, yapılan sınavlar ve atamalarda torpil ve kayırmacılık yaşanmış. Büyük ölçüde yandaş sendika üyeleri atanmıştır. MEB'in, mülakat sınavları sonucunda ataması eğitim yöneticilerinin hangi sendikaya üye olduklarının sayısal olarak açıklanması halinde, eğitim yöneticilerinin belirlenmesinde bugüne kadar olduğu gibi yine sendikal ve siyasal kayırmacılığın belirleyici olduğu açıkça görülecektir.

Bu konuyla ilgili internet medyasında yer alan haberlere göre, MEB'de görev yapan 29 bin 50 okul müdüründen yüzde 74'ü (21 bin 482 kişi) hükümete yakınlığıyla bilinen sendika üyesidir. Eğitim Sen'e üye olan okul müdürü sayısı ise yüzde 3 (822 kişi) şeklindedir. Benzer bir şekilde müdür başyardımcılarının % 68'i, müdür yardımcılarının %63'ü hükümete yakınlığıyla bilinen sendikanın üyesidir. Sadece bu veriler bile mülakat uygulamasının yarattığı haksızlığı ve adaletsizliği görmek açısından önemlidir.

MEB, geçmişte çok sayıda haksızlığa neden olan ve yüksek yargı tarafından açık gerekçelerle iptal edilen, eğitim yöneticilerini tamamen siyasallaşmış kadrolardan oluşturma inadından vazgeçmeli, eğitim yöneticilerinin belirlenmesinde mülakat gibi doğrudan 'torpil' çağrıştıran yöntemlere derhal son verilmelidir.

Eğitimin bütün kademelerinde yöneticiler belirlenirken, hiç kimse kimlik, mezhep, inanç ya da sendika farklılığı nedeniyle fiilen cezalandırılmamalı, değerlendirme ölçütleri tamamen objektif ve bilimsel kriterlere dayanarak belirlenmeli, eğitim yöneticilerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi sürecinde mülakat ve siyasi referanslar değil, liyakat ilkesi temel alınmalıdır.

Eğitim Sen, kurulduğu günden bugüne eğitim yöneticilerinin yukarıdan atama ile değil, bütün eğitim bileşenlerin katılımıyla her okulun kendi yöneticisini kendisinin seçmesini savunmaktadır. Eğitim yöneticilerinin belirlenmesinde hiçbir baskı ve yönlendirmeye izin verilmemeli, her okul kendi yöneticisini, o okuldaki eğitim bileşenlerinin katılacağı demokratik seçimlerle yine kendisi seçmelidir. Her iktidar değişikliği döneminde yaşanan yoğun siyasal kadrolaşmaların önüne ancak bu şekilde geçilebilir. Nitelikli bir eğitim süreci yaratmak eğitim yönetiminde yaşanan olumsuzluklar, ancak demokratik bir yönetim anlayışının hayata geçirilmesi ile ortadan kaldırılabilir.

Türkiye'de ve pek çok ülkede önemli bir sorun olarak dikkat çeken mobbing uygulamalarının en çok yaşandığı alanların başında eğitim gelmektedir. Eğitimde yaşanan dönüşüm süreçleri, esnek, güvencesiz ve angarya çalıştırma, norm kadro uygulamaları, performans uygulamaları vb gibi bir dizi düzenleme eğitim emekçilerini ciddi anlamda psikolojik baskı altına almaktadır.

Yaşamın diğer alanları gibi eğitimde de cinsiyet eşitsizliği derin boyutlardadır. Üst yönetimlerde kadınlar yer almamaktadır. İlk ve orta öğretim okullarındaki her yüz yöneticiden 99'u erkektir. Eşitlik anlayışının yerleştirilmesinin adımlarında biri olarak MEB bünyesinde 'Cinsiyet Eşitliği Komisyonu' kurulmalıdır. MEB teşkilat yapısı içinde tüm kademelerde kadınların eşit temsiliyetini sağlamak için %50 cinsiyet kotası dahil olmak üzere, gerekli mevzuat değişikliğinin yapılmasını talep ediyoruz.

Çalışma yaşamında sürekli ayrımcı uygulamalarla karşı karşıya olan kadın eğitim emekçileri açısından başta görevde yükselme ve unvan değişiklikleri olmak üzere, çalışma yaşamında uygulanan ayrımcılığa ve özellikle psikolojik taciz (mobbing) uygulamalarına son verilmesi için somut adımlar atılmalıdır.

KHK İHRAÇLARI, BASKI, SÜRGÜN, SORUŞTURMA VE HUKUK DIŞI KARARLARA SON VERİLMELİDİR

KHK İhraçları

İki yıl süren OHAL kapsamında bugüne kadar 36 Kanun Hükmünde Kararname (KHK) çıkarılmıştır. KHK'ler ile bugüne kadar toplam 135 bin 144 kamu görevlisi hukuken kendilerini

savunma hakkı tanınmadan, tamamen siyasi ve idari tasarruflar sonucunda hukuksuz bir şekilde ihraç edilmiştir. KHK'ler ile MEB'den 34 bin 393 kişi, Yükseköğretim Kurumlarından 7 bin 312 kişi (5 bin 904 akademisyen, 1.408 idari personel) ihraç edilmiştir. KHK ve Komisyon iadeleri çıkarıldığında hakkındaki ihraç kararı halen devam eden kamu görevlisi sayısı 129 bin 863'tür. Bugüne kadar darbe girişimi sürecine katıldıkları iddiasıyla ihraç edilen asker sayısı 15 bin 584, polis sayısı ise 32 bin 93'tür. Ancak benzer suçlamalardan dolayı eğitimde yaşanan toplam ihraçların sayısının 41 bin 705 olması dikkat çekicidir.

OHAL döneminde bugüne kadar çıkarılan KHK'lerle 135 bini aşkın kişi işleme, müdür/kurum kanaati, sosyal medya paylaşımları, sosyal çevre soruşturması, sendika üyeliği, banka hesabı vb gibi normal koşullarda asla suç olmayan gerekçelerle kamudan ihraç edilmiş, hukukun temel ilkeleri ayaklar altına alınmıştır. Bu durum yeni yasal düzenlemelerle bakanlıklar bünyesinde kurulacak 'ihraç komisyonları' eliyle devam ettirilmek istenmektedir. Bu durum, eğitim emekçileri üzerinde 'Demokles'in kılıcı!' işlevi görecektir.

MEB'in de çok iyi bildiği gibi, hukuken somut delillere, yargı kararlarına, mevzuata uygun yürütülen idari soruşturmalara dayanmaktan uzak bir şekilde verilen tüm kararlar yasa dışıdır. Bu nedenle KHK ihraçlarının hukukla, adaletle açıklanacak hiçbir yanı yoktur. Kamuda yaşanan ihraçların niteliğine, ihraç edilenlere 'savunma hakkı' bile tanınmamasına bakıldığında OHAL ve KHK'lara gerekçe olarak gösterilen 'darbecilerle mücadele' söyleminin gerçeği yansıtmadığı açıktır.

Devlet kurumları bütün kararlarını alırken ve uygularken hukuk ilkelerine bağlı olmak ve herhangi bir konuda soruşturma yürütürken tarafsız ve hukuka uygun davranmak zorundadır. Ancak Türkiye'de özellikle 15 Temmuz sonrasında yaşananlar, idarenin keyfi kararları ile hukukun nasıl katledildiği, temel sendikal hak ve özgürlüklerin kullanılmasının bile 'suç' kapsamına alınarak doğrudan cezalandırma yöntemlerinin hayata geçirildiğini göstermiştir.

Bugüne kadar haklarında soruşturma yürütülen ve savcılıklar tarafından takipsizlik kararı verilen, aralarında Eğitim Sen üyelerinde bulunduğu, binlerce eğitim emekçisinin görevlerine geri dönmeleri önünde herhangi bir yasal engel olmamasına rağmen, hukuksuz bir şekilde görevlerine başlatılmamaktadır. Örneğin ilgili makamlara dilekçe ile başvuran Eğitim Sen üyeleri hakkında, ihraçlara neden olan suçlamalarla ilgili herhangi bir soruşturmanın olmadığı ortaya çıkmış, fakat gerekli adımlar ısrarla atılmamıştır. Haklarında herhangi bir yargı kararı bulunmayan, hukuken suç olmayan gerekçelerle ihraç edilen kamu görevlileri bütün haklarıyla birlikte derhal görevlerine iade edilmesi sağlanmalıdır.

İhraç kararları ile birlikte ihraç edilenlerin ve birinci derece yakınlarının pasaportlarına el konulması ve yurt dışı çıkış yasağı getirilmesi çok ciddi sorunları beraberinde getirmiş, özellikle çocukları yurt dışında eğitim alanlar açısından telafisi mümkün olmayan sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Son olarak, ihraç edilen öğretmenlerin tıpkı sağlık iş kolunda ihraç edilenlerin özel hastanelerde çalışabilmesi gibi, özel öğretim kurumlarında çalışabilmeleri için yasal düzenleme yapılmalıdır. Bu konularda yaşanan mağduriyetlerin de sona erdirilmesini talep ediyoruz.

Baskı, Mobbing, Sürgün ve Soruşturmalar

İktidarın politikalarına itiraz eden herkesin hedef haline getirildiği bu dönemde ülke çapında başlatılan 'cadı avı'ndan Eğitim Sen üyeleri de nasibini almıştır. AKP'nin ideolojik çizgisinde siyasallaşmış idari makamların disiplin soruşturmaları, verdikleri sürgün ve görevden alma kararları özellikle 15 Temmuz sonrasında belirgin bir şekilde artmıştır. 2017/18 eğitim öğretim yılının başlamasına sayılı günler kala, daha önce katıldıkları sendikal eylemler nedeniyle açığa alınan üyelerimize yönelik olarak MEB tarafından büyük bir sürgün furyası başlatılmış, tamamen idari ve siyasi tasarruflarla 1190 Eğitim Sen üyesi hukuksuz bir şekilde sürgün edilmiştir. Eğitim Sen olarak yaptığımız tüm girişimlere rağmen sürgün edilen üyelerimizden sadece 327'sinin sürgün kararı

durdurulmuştur. Sürgünlerle sadece üyelerimiz değil, aynı zamanda öğrenciler de mağdur edilmiş, üyelerimizin çocuklarının eğitim hakları bizzat MEB eliyle kesintiye uğratılmıştır.

Devlet kurumları bütün kararlarını alırken ve uygularken hukuk ilkelerine bağlı olmak ve herhangi bir konuda soruşturma yürütürken tarafsız ve hukuka uygun davranmak zorundadır. Ancak Türkiye’de özellikle 15 Temmuz sonrasında yaşananlar, idarenin keyfi kararları ile hukukun nasıl katledildiği, temel sendikal hak ve özgürlüklerin kullanılmasının bile ‘suç’ kapsamına alınarak doğrudan cezalandırma yöntemlerinin hayata geçirildiğini göstermektedir.

Kamu görevlilerinin, sendikalarının aldığı kararlar doğrultusunda toplu eylem hakkına sahip oldukları; uluslararası sözleşmelerde, insan hakları sözleşmelerinde, Anayasa ve mahkeme kararlarında hiçbir tereddüde yer bırakmayacak şekilde açıkça tanınmıştır. Bu konuda çok sayıda AİHM, Danıştay ve idari yargı kararı bulunmaktadır. Eğitim ve bilim emekçilerinin iç hukuk ve uluslararası hukukta güvence altına alınan demokratik haklarını kullandıkları için suçlanmaları, ihraç ve sürgün cezaları ile karşı karşıya bırakılmıştır. Sendikal faaliyetlerimizin adli ve idari soruşturma, ceza konusu yapılamayacağına dair sayısız mahkeme ve AİHM kararı olmasına karşın OHAL ile birlikte yargı kararlarının yok sayılması, hukuka karşı açık bir meydan okuma anlamına gelmektedir.

Eğitim Sen üyeleri hakkında, değişik illerde başlatılan soruşturmalar, geçmişte yasal olarak takipsizlik ile sonuçlanan dosyalar MEB talimatıyla yeniden açılmış, üye ve yöneticilerimiz hukuk dışı uygulamalar üzerinden açıkça tehdit edilerek korkutulmak ve yıldırılmak istenmiştir. En temel sendikal faaliyetlerin bile tamamen hukuk dışı gerekçelerle suç kapsamına alınmak istenmesi, sendikal faaliyeti engelleme suçudur ve bu durum gerek ulusal yasalarda, gerekse uluslararası sözleşmelerle sabittir. Nitekim bugüne kadar MEB tarafından verilen hukuksuz sürgün kararlarının önemli bir bölümü yargıdan dönmüştür.

Sendikal faaliyetlerin hiçbir suretle cezalandırılmayacağı uluslararası sözleşmelerde, insan hakları sözleşmelerinde, Anayasa ve mahkeme kararlarında hiçbir tereddüde yer bırakmayacak şekilde açıkça tanınmıştır. Bu konuda çok sayıda AİHM, Danıştay ve idari yargı kararı bulunmaktadır. Eğitim ve bilim emekçilerinin iç hukuk ve uluslararası hukukta güvence altına alınan demokratik haklarını kullandıkları için suçlanmaları, ihraç, açığa alma ve sürgün cezaları ile karşı karşıya bırakılmaları tamamen hukuksuzdur. Söz konusu hukuksuzluğun giderilmesi için gerekli adımların zaman geçirmeden atılmasını talep ediyoruz.

Sendikamızın ‘Eğitimde ve Yükseköğretimde OHAL Raporu’ **EK-3**’te bilginize sunulmuştur.

EĞİTİMDE YAŞANAN BAŞLICA SORUNLAR

Eğitimde Müfredat Değişiklikleri İle İlgili Görüşlerimiz

MEB tarafından anlaşılması güç bir aceleyle yeni bir eğitim müfredatı hazırlanmış, değerlendirme yapılamayacak kadar kısa bir süre askıya çıkarılmış, yeterince inceleme ve değerlendirme ve pilot uygulama yapılmadan uygulamaya geçilmiştir. Ülkenin eğitim sistemi ve geleceği açısından son derece önemli olan müfredat değişiklikleri ile ilgili olarak MEB süreci büyük ölçüde kapalı kapılar ardında sürdürmüş, müfredat taslakları ile ‘öneri alma’ sürecini tamamen sembolik olarak ele almıştır. Eğitim Sen yeni müfredat ile ilgili olarak kapsamlı bir çalışma gerçekleştirmiş, çalışma sonuçlarını rapor halinde MEB’e sunmuştur.

Yeni müfredat hazırlıkları sürecinde yeterince şeffaf ve açık bir tutum sergilenmemiş, eğitim müfredatının bilimle, bilimsel bilgi ile gerçeklerle en somut bağları koparılmış, eğitim sisteminde her türlü bilim dışı akım ve düşüncenin gelişmesi için geniş bir alan açmıştır. Öğretim programlarında değerler eğitimi sadece dini değerler olarak kabul edilmiş ve bunun her öğretim programının başlangıç bölümünde olması eğitimde yaşanan dinselleşmenin en somut göstergesi durumundadır.

Türkiye'nin eğitim müfredatı, ülkedeki kültürel ve dilsel çeşitliliği ve zenginliği yok sayan, çok dilli eğitim gerçeğini yok sayan, farklı inanç ve kimlikleri dışlayan ve piyasanın ihtiyaçlarına yanıt vermeye çalışan, 'insanı' değil, 'bireyi' ve 'bireyciliği', özellikle etnik kimlik ve dini inanç üzerinden milliyetçiliği, Osmanlıcılığı, iktidar cephesinde sıkça kullanılan 'dini ve milli değerleri' öne çıkaran ve farklılıkları ötekileştiren bir içeriktedir.

Bireycilikle, milliyetçilikle, dini değerler ve rekabet ile yoğrulmuş, bilimsel, sanatsal, estetik yönden sığ, büyük ölçüde dini kural ve referanslara dayanan bir dilin kullanıldığı eğitim müfredatının çocuklarımıza/öğrencilerimize verebileceği hiçbir şey olmadığı açıktır. Öğretim programları, sormayan, sorgulamayan, toplumsal değil, bireysel değerleri ön plana çıkaran, dayanışma ruhunu kavramamış, benmerkezci bireyler yetiştirmeye hizmet etmiştir. Benzer bir şekilde toplumun değil, piyasanın ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan yeni müfredatın da eğitimin bilimsel değişim ve gelişim ruhuna aykırıdır. Bilimsel bir temel üzerinde ve eğitimin gerçek ihtiyaçlarına uygun olarak düzenlenmemiş olan bu müfredat ile nitelikli bir eğitim süreci yürütmek mümkün değildir.

Müfredat, çocuk ve gençlerin doğasına uygun ve bilimsel olmalıdır. Örneğin öğretimde esas ve ağırlık, oyun, oyuncak gibi çocukluğun doğal dilini ifade eden öğeler üzerine kurulmalıdır. Müfredatta yer alan bilgi ve değerler, demokrasi karşıtı (ırkçı, etnik ayrımcı, dışlayıcı, cins ayrımcı, farklı kültürleri yok sayan, savaş yanlısı, piyasacı vb) öğelerden arındırılmalıdır. Müfredattaki bilgi ve değerlerin gerçekçi olmasına dikkat edilmelidir. Gerçekliğin boyutları çocukların kırılgan dünyalarını örselemeden müfredata dâhil edilmelidir. Müfredat, piyasanın isteklerine değil, toplumun gereksinimlerine göre oluşturulmalıdır. Çocuk, bireysel değerlerin (kavrayabilme, beceri geliştirebilme vb) yanı sıra toplumsal değerlere (eşitlik, adalet, paylaşım, birlikte iş yapma vs.) göre de eğitilmelidir.

Eğitimde gerçekleştirilecek nitelik değişimi açısından son derece önemli olan öğretim materyallerinin (ders kitapları, kaynak kitaplar, e materyaller vb) içeriği bilimsel ölçütlere uygun olarak yeniden düzenlenmek zorundadır. Öğretim materyallerindeki bilgilerin yoruma açık öznel bilgilerden değil, nesnel ve bilimsel bilgilerden oluşmasına dikkat edilmelidir.

Cinsiyetçi, gerici ve piyasacı öğretim programlarına son verilerek, tüm öğrenciler için çağdaş ve bilimsel öğretim programları uygulanmalı, toplumsal cinsiyet eğitimi zorunlu olmalıdır.

Sendikamızın 'Eğitim Müfredatı Değişiklikleri ve Taslak Öğretim Programları Raporu' **EK-4**'te bilginize sunulmuştur.

Sınav Merkezli Eğitim Uygulamaları

Gerek Ortaöğretime Geçiş, gerekse üniversiteye giriş sınavlarının geçtiğimiz yıl içinde defalarca değişmesinin özellikle öğrenci ve veliler açısından ciddi sorunlar ve kafa karışıklıkları yaratmıştır.

Yeni Ortaöğretime Geçiş Sistemi ile ortaöğretim kurumlarına yerleşme süreci daha karmaşık hale getirilirken, öğrencilerin özellikle özel okullara, imam hatip ve meslek liselerine yönlendirilmesi hedefleniyor. MEB'in uzun süredir 'adrese dayalı yerleştirme' üzerinde çalışmasına rağmen, hiçbir bilimsel araştırma, ön çalışma ya da hazırlık yapılmadan ortaöğretime geçiş sisteminde değişiklik yapması, toplumun büyük kesiminde büyük endişe ve kaos yaratmıştır.

Ortaöğretime Geçiş Sınavına girenler dahil olmak üzere yaklaşık 1 milyon 200 bin öğrenci yerel yerleştirmeye öğrenci alan okul tercihinde bulunmak zorunda kalmıştır. 'Yerel Yerleştirme ile Öğrenci Alan Okullar' ekranından tercih yapılmaması halinde öğrencilere 'Merkezi Sınavla Öğrenci Alan Okullar' ile 'Pansiyonlu Okullar' tercih ekranı açılmamıştır. Bu durum, kontenjan yetersizliği nedeniyle, yüzbinlerce öğrencinin imam hatip ya da meslek lisesini tercih etmeye zorlanması anlamına gelmektedir.

Eğitim Sen olarak, öğrencilerin Merkezi Yerleştirme ve Yerel Yerleştirmede yapacakları tercihlerin en fazla 5 ile sınırlandırılmasının öğrencilerin seçme hakkını engellediğini düşünüyor ve

tercih sınırının kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz. ‘Kayıt Alanı’, ‘Komşu Kayıt Alanı’ ve ‘Diğer Kayıt Alanı’ şeklinde üç ayrı gruba ayrılan tercihlerin öğrencilerin istedikleri okulları tercih etmesini engellediği için farklı kayıt alanı uygulamasına son verilmeli ve öğrencilerin istedikleri okulları tercih edebilmesinin önü açılmalıdır. Öğrencilerin tercihleri alındıktan sonra yoğun olarak tercih edilen koşulları uygun okulların kontenjanları artırılmalıdır. MEB, daha fazla mağduriyet oluşmaması için gerekli önlemleri derhal almalıdır.

Sınav sistemlerinde sürekli değişiklik yapılmasına rağmen sorunun özüne inilmemekte, sınav merkezli eğitim modeli hiç tartışılmamaktadır. Hiçbir sınav tarafsız değildir. Özellikle Türkiye gibi ülkelerde yapılan sınavlar, başarı ya da yeteneği ölçmekten çok öğrencileri yarıştırmaya ve elemeye odaklanmıştır. Eğitim sistemimiz, bugüne kadar benimsenen yanlış politikalar sonucunda tamamen sınavlara endeksli hale getirilmiştir.

Sınavlar yoluyla yapılan eleme ve yönlendirmeler, zaten eşit olmayan bir eğitim sistemi içinde yeni eşitsizlikler ve adaletsizlikler yaratmaktadır. İlköğretimden başlayarak üniversiteye kadar, sürekli olarak yapılan sınavlara endekslenmiş bir eğitim sisteminin nitelikli olması nasıl mümkün değildir. Eğitim sistemimiz çocuklarımızı ve gençlerimizi eğitmekte, sadece yapılacak olan sınavlara hazırlamaktadır.

Türkiye’de eğitim sisteminden başlayarak düzeyler arası geçişler, okul türlerini tarif ve eğitim programları başta olmak üzere, eğitimin tüm tür ve düzeylerinin kamu tarafından ve kamusal kaynaklarla sunulması ve adil dağıtımının sağlanması, insancıl ve demokratik bir okul iklimi oluşturma gibi pek çok sorun varlığını sürdürmektedir.

Son yıllarda kullanılan göstergelere göre eğitimdeki başarısı artan ülkeler incelendiğinde ülkemizde uygulanan sınav tekniklerinden tamamen vazgeçildiği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda çok aşamalı değerlendirme süreçlerinden geçerek, kendilerini sanat, spor vb. birçok alanda ifade edebileceği bir eğitim sistemi ile başarıya ulaşıldığı, eğitime büyük bütçeler ayrıldığı ve bilimsel eğitimin esas olduğu görülmektedir.

Eğitim sistemi bütünlüklü olarak ele alınmalı, tüm öğrencilerimiz için eşit, parasız ve nitelikli eğitim imkanları oluşturulmalıdır. Öğrencilerin her alanda (bilim, sanat, spor, felsefe vb) ilgi ve yetenekleri doğrultusunda okul öncesinden başlanarak üniversiteye kadar kendi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim aldığı, hangi alanda okuyacağını kendisinin belirleyeceği bir eğitim sistemi oluşturmak hedeflenmelidir. Öğrencileri birbiri ile rekabet eden değil, onları geliştiren, çok yönlü bilgi ve beceri kazandırıcı, nitelikli bir eğitim anlayışı benimsenmelidir.

MEB eğitimin hiçbir kademesinde öğrencilere ve dolayısıyla ailelerine dayatmada bulunmamalı, eğitim sisteminin öncelikli sorunu olan ‘sınav merkezli eğitim’ anlayışı terk edilerek, her öğrencinin kendi ilgi ve becerisi doğrultusunda hangi alanda okuyacağını kendisinin belirleyeceği bir eğitim sistemi oluşturmak için çalışılmalıdır.

Eğitimde Ticarileştirme ve Özelleştirme Politikaları

Toplumsal yaşamın bütün alanlarında olduğu gibi, eğitim alanı da kamusal ve toplumsal işlevlerinden ayrıştırılarak, ‘serbest piyasa mekanizmasına göre ‘rekabetçi’ bir mantıkla biçimlendirilen büyük bir ‘ekonomik sektöre’ dönüştürülmüştür. Eğitimde yaşanan çok yönlü ticarileşme ve eğitim hizmetlerinin adım adım özelleştirilmesi anlamına gelen çok sayıda uygulama, son yıllarda belirgin bir şekilde artmıştır.

MEB’in bugüne kadar hayata geçirdiği projelerin ve imzaladığı protokollerin büyük bölümünün ‘sosyal sorumluluk’, ‘sponsorluk’, ‘yardım’, ‘hayırseverlik’ vb şekillerde hayata geçirilmesi herkesin eğitim hakkından eşit koşullarda yararlanması gerektiğini yok sayan ve eğitim kurumlarının işlevini farklı bir içerikte yeniden düzenleyen piyasacı zihniyet yapısını ifade etmektedir. Eğitimde büyük ölçüde projelere dayalı faaliyetlerin yıllar içinde eğitimde ticarileşme uygulamalarına paralel olarak artış göstermesi tesadüf değildir.

Türkiye’de eğitim kurumlarının büyük bölümünün mülkiyeti hala devlete ait olmasına rağmen, eğitim kurumlarında verilen hizmetlerin önemli bir bölümü ticarileştirilmiştir. Eğitimde yaşanan ticarileştirme ve özelleştirme uygulamaları, kimi zaman açık, ama çoğunlukla gizli olarak yapılmıştır. Bir taraftan eğitimin büyük bir bölümü zamanla birer ‘ticari işletme’ haline getirilen devlet okullarında sürdürülürken, diğer yandan eğitimin kamusal finansmanının tasfiye edilmesi yoluyla yoksul halkın eğitim finansmanı içindeki payı sürekli artmıştır.

Piyasacı eğitim sistemi, yaşamın her düzeyinde rekabeti, hizmetin bedelini ödemeyi, öğrenci ve velilerin ‘müşteri’ haline getirilmesini hedeflemektedir. Bu durum toplumsal eşitsizliği ve toplumdaki sınıf farklılıklarını daha da derinleştirmekte, aynı okul içinde sınıflar, aynı bölgede okullar, farklı bölgeler, birbirleriyle rekabet içine sokularak eğitim hizmetleri rekabetçi piyasa kurallarına göre düzenlenmektedir.

Devlet okullarında paralı eğitim uygulamaları yaygınlaştıkça, en düşük gelir dilimindeki yüzde 10’luk kesimin gelirleri içinde eğitim harcamalarına ayırmak zorunda oldukları pay mutlak anlamda artmaktadır. Bu ancak gıda ve sağlık harcamalarından kısarak gerçekleştirilmektedir. Bu koşullarda devlet okullarında eşitsizlikleri derinleştiren örnekler, var olan toplumsal eşitsizlikler doğrultusunda okulları tasnif etmeye yaramakta ve zenginle yoksula ayrı ayrı ‘devlet okulu’ tanımlamasının önünü açmaktadır.

Geçtiğimiz yıllar içinde kamusal eğitim adım adım zayıflatılmış, kamu kaynakları özel okullara aktararak özel öğretimin büyük ölçüde devlet desteği ile güçlendirilmesi politikası izlenmiştir. MEB’in her yıl açıkladığı örgün eğitim istatistikleri, devlete ait ilkökul ve ortaokul sayısının azaldığını, özel ilkökul, ortaokul ve lise sayısının ve bu okullara yönlendirilen öğrenci sayısının dikkat çekici bir şekilde artmaya başladığını göstermektedir.

Velilerin çocuklarını özel okullara yöneltmesinde devlet okullarının 4+4+4 nedeniyle yaşadığı tahribatın, özellikle devlet okullarında yaygınlaşan yoğun dinselleşme pratiklerinin belirleyici olduğunu belirtmek gerekir. Zorunlu-seçmeli din dersleri, aşırı kalabalık sınıflar, öğretmen yetersizliği, fiziki koşullar gibi pek çok neden birçok velinin özel okullara yönelmesini beraberinde getirmiştir.

Eğitimde özel öğretimin payının artırılması kapsamında 2017/2018 eğitim öğretim yılı itibarıyla özel öğretimde okuyan öğrenci sayısı 4+4+4 düzenlemesiyle birlikte ilkökulda öğrenci sayısı yüzde 62 artışla 271.321’e; özel ortaokulda öğrenci sayısı yüzde 96 artışla 321.313’e ve özel liselerde ise yüzde 249 artışla 547.445 sayısına ulaşarak tüm zamanların rekoru kırılmıştır.

Devlet okulları acil ödenek beklerken, halktan toplanan vergilerin her biri aynı zamanda birer ‘ticari işletme’ olan özel okullara aktarılması kabul edilemez. Herkes eğitim hakkından eşit koşullarda ve parasız olarak faydalanmalı, kamu kaynaklar özel okullara değil, devlet okullarına aktarılmalıdır.

MEB Bütçesi ve Eğitim Yatırımlarına Ayrılan Pay

Yıllar itibarıyla baktığımızda MEB bütçesinde sayısal olarak bir artış yaşanmasına rağmen, asıl bakılması gereken eğitim bütçesinin milli gelir içinde ne kadar yer aldığıdır. Geçtiğimiz 16 yıl içinde MEB bütçesinin milli gelire oranı çok az artmış olmasına rağmen, belirlenen rakamlar ihtiyacın çok altında kalmış ve eğitim harcamalarının esas yükü, eğitimi adım adım ticarileştirme ve kamu kaynaklarının özel okullara aktarılması politikalarının da etkisiyle büyük ölçüde halkın sırtına yıkılmıştır.

2017 bütçesinde MEB Bütçesinin milli gelire oranı yüzde 3,54 iken, 2018 bütçesindeki oran 2,69 ile son yılların en düşük seviyesine gerilemiştir. MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay 2002 yılında yüzde 17,18 iken, eğitim hizmetlerinin sunumu açısından çok önemli olan bu rakam 2009’da yüzde 4,57’ye kadar gerilemiştir. 4+4+4 sonrasında zorunlu olarak kısmen de olsa artışa geçen eğitim yatırımlarına ayrılan bütçe oranı, 2014 sonrasında yeniden azalmaya başlamıştır.

2018 yılı itibariyle Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay sadece ve sadece yüzde 8,36'dır.

Türkiye, ilkokuldan üniversiteye kadar öğrenci başına yaptığı yıllık ortalama 4.259 dolarlık eğitim harcamasıyla Meksika (3.703 dolar) ile birlikte öğrenci başına yapılan yıllık eğitim harcamasının en düşük olduğu iki ülkeden biridir. OECD ortalamasında bir ortaokul öğrencisi için gerçekleştirilen yıllık eğitim harcaması Türkiye'deki harcamanın 3,5 katıdır. OECD ortalaması ve Türkiye için öğrenci başına yapılan yıllık ortalama harcama arasında yaklaşık 2 kat fark bulunmaktadır.

MEB bütçesinin milli gelire oranı en az iki kat arttırılmalı, başlangıç olarak OECD ortalaması olan yüzde 6'ya çıkarılmalıdır. Ayrıca kamu kaynaklarının özel okullara aktarılması uygulamasına derhal son verilmeli, eğitime yeterli bütçe, okullara ihtiyacı kadar ödenek ayrılmalıdır.

MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay mutlak anlamda arttırılmalı, eğitimi ticarileştirmeyi hedefleyen, özel sektörle yapılan ya da yapılacak olan ortak projeler iptal edilmelidir.

Artan oranlı vergi dilimi uygulamasına son verilmeli, ek dersler başta olmak üzere, tüm ek ödemeler temel ücrete dâhil edilmeli emekliliğe yansıtılmalıdır. Aile ve çocuk yardımı başta olmak üzere, sosyal yardımlar sembolik olarak belirlenmekten çıkarılmalı, ihtiyaç kadar artış yapılmalıdır.

Eğitimde Dinselleşme ve MEB'in Dini Vakıf/Derneklerle İmzaladığı Protokoller

Eğitim sisteminin, önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda; biçim, içerik, öğretme-öğrenme sürecinde kullanılan yöntemler, söylemler ve materyallerin büyük ölçüde dini kural ve referanslara göre düzenlenmesi ve biçimlendirilmesi sürecini eğitimin dinselleştirilmesi olarak ifade etmek mümkündür.

MEB verileri üzerinden bakıldığında öğrencilerin ve velilerin ülke genelinde talebi, Fen Liseleri ve Anadolu Liseleri üzerinde yoğunlaşmasına rağmen imam hatip liselerinin sayısal artışına hız verilmiştir. Öğrenciye ve veliye rağmen bir okullaşma politikası izlenmiştir. 2012-2013 eğitim-öğretim yılında 730'u bağımsız, 369'u imam hatip lisesi bünyesinde toplam 1.099 imam hatip ortaokulu varken 2016/17 eğitim-öğretim yılında 2.367'si bağımsız, 410'u imam hatip lisesi bünyesinde toplam 2 bin 777 imam hatip ortaokulu bulunmaktadır. 2012'de 94 bin 467 olan öğrenci sayısı ise 7 kat artarak 657 bin 20'ye ulaşmıştır. 2017/2018 eğitim öğretim yılında okul öncesi eğitimde öğrenci başına 1.673 TL; ilköğretime (ilkokul+ortaokul) öğrenci başına 4 bin 326 TL; genel ortaöğretimde öğrenci başına 6 bin 153 TL; mesleki ve teknik ortaöğretimde öğrenci başına 7 bin 504 TL ayrılırken, imam hatip liselerinde okuyan öğrenci başına 12 bin 707 TL ayrılmış olması, diğer okul türlerinde okuyan öğrencilere karşı büyük bir haksızlık olduğu kadar, eğitimde devlet eliyle nasıl göstere göstere ayrımcılık yapıldığının kanıtıdır.

Türkiye'de geçtiğimiz yıllar içinde adım adım hayata geçirilen eğitimi hem içerik, hem de biçimsel olarak dini kural ve referanslara göre biçimlendirme uygulamaları son yıllarda daha da somutlaşmıştır. Eğitim müfredatına bilim dışı müdahaleler, felsefe-bilim derslerinin azaltılması, okulda mescit uygulaması, zihinsel engelli çocuklara zorunlu din dersi getirilmesi, okul öncesi ve ilkokul öğrencilerinin camilere götürülmesi, din eğitiminin fiilen okul öncesine hatta kreşlere kadar indirilmesi vb gibi uygulamalar geçtiğimiz yıllarda eğitimin dinselleştirilmesi açısından öne çıkan uygulamalar olarak dikkat çekmektedir. Birkaç yıldır karma eğitimin açık açık hedef haline getirilmesi ve imam hatiplerden başlayarak sınıfların cinsiyete göre ayrılması uygulamaları sorunun boyutlarının çok daha büyük olduğunu göstermektedir.

Türkiye'nin eğitim sistemi en temel bilimsel ilkelerden ve laik eğitim anlayışından hızla uzaklaşırken, okullarda dinselleşme hızla artarak kaygı verici boyuta ulaşmıştır. MEB'in geçmişte eğitimin dinselleştirilmesi hedefiyle Diyanet İşleri Başkanlığı başta olmak üzere, çeşitli dini vakıf ve derneklerle ortak yürüttüğü projeler ve imzalanan 'işbirliği' protokolleri, okulları çeşitli cemaat, tarikat ve dini grupların açık faaliyet alanı haline getirmiştir.

MEB'in merkezi olarak Diyanet İşleri Başkanlığı, yerelerde ise il müftülükleri başta olmak üzere, büyük çoğunluğu dini cemaatlerin uzantısı olan kimi vakıf ve derneklerle çeşitli konu başlıkları altında imzalanan işbirliği protokolleri, eğitim sisteminin büyük bir kuşatma ile karşı karşıya olduğunu göstermiştir.

MEB'in görevi eğitim kurumlarını çeşitli protokol ya da projeler üzerinden dini grupların faaliyet alanı haline getirmek değil, çocuk ve gençleri insanlığın ortak evrensel değerleri doğrultusunda yetiştirmek, temel insan hakları ve çocukların yararını gözetecek, çocuk ve gençlerin kendini gerçekleştirebilmesi için mevcut bilgi birikimine ulaşmasına ve eleştirel düşünce becerisini kazanabilmesine olanak sağlayacak somut adımlar atmak olmalıdır.

Devlet eğitimi ve toplumsal yaşamı örgütlerken bunu dini kurumlara, dini kurallara, söylemlere ya da referanslara göre yapmamalı, özellikle eğitim sistemini dini kurallara göre değil, evrensel ve bilimsel gerçeklere, toplumsal ihtiyaçlara göre düzenlemelidir. Bu nedenle, MEB'in dini vakıf ve derneklerle yaptığı tüm işbirliği protokolleri ve projeleri derhal iptal edilmelidir.

Proje Okullarında Yaşanan Hukuksuzluklar

MEB, yüksek puanlı ve başarı oranı yüksek olan ve 'Proje Okulları' olarak adlandırılan bazı okulların atama sistemi ve eğitim yöneticisi belirleme yetkisini yapılan bir düzenleme ile Milli Eğitim Bakanı'nın keyfi kararına bırakmıştır. Yeni düzenleme ile Milli Eğitim Bakanı hiçbir duyuru yapmaksızın, mesleki yeterliliği, kıdemi ya da hizmet puanına bakmadan istediği herhangi bir öğretmeni ya da eğitim yöneticisini bu okullarda görevlendirmiştir.

Yasama organı tarafından, temel ilkeleri koyulmadan, çerçevesi çizilmeden, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı düzenleme yetkisinin yürütme organının bir parçası olan Milli Eğitim Bakanı'na bırakılması, 'memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödeneklerinin ve diğer özlük haklarının kanunla düzenlenmesi' gerektiğini öngören Anayasa'nın 128. maddesine, yasama yetkisinin devredilemeyeceğine ilişkin Anayasa'nın 7. maddesine, sonuç olarak Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır.

Proje okullarının belirlenmesi ve bu okullara yönetici ve öğretmen atama ve görevlendirmelerinde Milli Eğitim Bakanı'na verilen geniş yetkiler sonrasında bu okullarda görev yapan ve aralarında çok sayıda Eğitim Sen üyesinin de bulunduğu binlerce öğretmen başka okullara adeta sürgün edilirken, tamamen siyasi ihtiyaçlar doğrultusunda öğretmen ve eğitim yöneticilerinin görevlendirilmesi yapılmıştır. Proje okullarında sekiz yıllık görev süresini doldurduğu gerekçesiyle görev yeri değiştirilen çok sayıda üyemiz adına açtığımız davalar lehimize sonuçlanmış ve hukuksuzluk yargı kararlarıyla da ortaya konulmuştur. Ancak Valilikler, mahkeme kararlarına rağmen Proje okullarına istediği öğretmenlerin atamasını yapmayı sürdürmekte, hukuka açıkça meydan okumaktadırlar.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Program ve Proje Uygulayan Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin bazı hükümlerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle sendikamızca açılan davada Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. Bu karar, özel program ve proje uygulayan eğitim kurumlarına anılan yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren atanan öğretmenlerin atamalarının, görevlendirilen yöneticilerinin görevlendirmelerinin iptalini gerektirmektedir. Bu kararla birlikte söz konusu atamaların ve görevlendirmelerin hukuksal dayanağı kalmamıştır. MEB'den talebimiz, söz konusu atamaların ve görevlendirmelerinin iptal edilmesi, hukuksuz uygulamalara son verilmesi ve yaşanan mağduriyetlerin en kısa sürede sona erdirilmesidir.

YARDIMCI HİZMETLİ VE MEMURLAR

Eğitim, öğretim ve bilim hizmet alanında görev yapan, memur ve yardımcı hizmetler sınıfında çalışan arkadaşlarımız eğitimin görünmez kahramanlarıdır. Onların emeği ve alın teri olmaksızın

okullarımızın, eğitim kurumlarının nitelikli kamu hizmeti üretmesi mümkün değildir. Yardımcı hizmetlilere normal görevlerinin dışında görevler verilmekte, hatta yöneticilerin özel işlerini yapmaları istenmektedir. Bunun karşılığında ücret, yevmiye, yolluk, yiyecek ve giyecek yardımı yapılmamakta ve fazla mesai ücreti ödenmemektedir.

Eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde büyük emekleri olan, ancak diğer emekçilerle eşit haklara sahip olmayan bu arkadaşlarımız, sanki kendilerine yüklenen her türlü angaryayı, tartışmasız yerine getirmekle yükümlü gibi görülmektedir. Bunun yanı sıra kadrolu hizmetli alımı dondurulmuş, hizmetlilerin önemli bir bölümü okul aile birlikleri tarafından istihdam edilmeye başlanmıştır. Pek çok okulda temizlik vb. işler ya taşeron firmalara verilmekte ya da 6-8 aylık istihdam edilen İŞKUR Toplum Yararına Çalışma (TYÇ) personeli eliyle yapılmaktadır.

Yeterli kadro açılmalı, yardımcı hizmetli ve memur açığı kadrolu istihdamla kapatılmalı ve kurumlar arasında adil dağılım yapılmalıdır. Yardımcı hizmetlilerin mesai saatleri, yapabilecekleri işler, okullarda temizleyeceği sınıf sayıları ve çalışma alanları önceden belirlenmelidir.

Hizmetli, memur ve teknisyenlerin özel hizmet tazminat oranları arttırılmalı, ek gösterge verilmeli, lisans ve ön lisans mezunu memurların unvan aranmaksızın 1. dereceye kadar yükselebilmeleri sağlanmalıdır. Hizmetli ve memurların, hafta içi ve hafta sonu mesai harici çalışmalarında ve belirlenen alanları dışında yapacağı işler için ek ücret ödenmelidir. Her eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere ödenen 'eğitime hazırlık ödeneği', eğitim işkolunda çalışan diğer eğitim emekçilerine de ödenmelidir. Fakülte ve yüksekokul bitiren, ayrıca bilgisayar bilenler, sınavsız olarak görevde yükselebilmelidir.

Şef, memur, hizmetli gibi görevde yükselmeye tabi olan kadrolar için 06/12/2015 tarihinden itibaren görevde yükselme sınavı yapılmamış, konu ile ilgili duyuru da paylaşılmamıştır. Görevde yükselme sınavlarının takvimi yönetmelikte düzenlenmeli; görevde yükselme sınavı ile ilgili duyuru bir an önce yapılmalıdır.

Sendikamızın 'Milli Eğitimde Genel İdari, Teknik, Yardımcı Hizmetler ve 4/C Kapsamında Çalışan Eğitim Emekçilerinin Sorunları ve Çözüm Yolları Çalıştayı' sonuçları **EK-5**'te bilginize sunulmuştur.

Angarya Çalıştırma, Nöbet ve Ek Ders Ücretleri

Anayasanın 18. maddesinde angarya çalışma 'Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır' ifadesiyle yasaklanmıştır. Anayasada açıkça belirtilmesine rağmen, son yıllarda tüm kamu kurumlarında olduğu gibi, eğitim alanında çeşitli adlar altında gündeme getirilen 'angarya çalışma' uygulamaları özellikle sendikalı ya da sendikasız tüm eğitim emekçilerinin olumsuz etkilenmesine neden olmuştur.

MEB tarafından çeşitli proje ve uygulamalar çerçevesinde re'sen yapılan görevlendirmeler, çeşitli kurs, proje ve protokol etkinliklerine bağlı çalışmalara zorunlu katılım, ev ziyaretleri, eğitim koçluğu, birden fazla nöbet tutmaya zorlama, öğrenci servis araçlarının kontrolü ve öğrencilere nezaret edilmesi vb. gibi doğrudan öğretmenlik mesleğinin icrası ile ilgili olmayan çok sayıda angarya iş, öğretmenlerin sınıf içindeki asli görevlerini yapmalarını engeller hale gelmiştir.

Eğitimde ek ders ödemesi zaman içerisinde gerçek amacından uzaklaşmıştır. Bu nedenle ek ders ödemesinden yalnızca öğretmenler ve eğitim kurumu yöneticileri yararlanmamalı, bu ödemeye eğitim ve bilim işkolunda görev yapan memur ve hizmetliler de dahil edilmelidir. Ek ders ücretine ilişkin göstergelerin günümüz ekonomik koşulları karşısında yeterli düzeye çıkarılması amacıyla, 'Bir saatlik ek ders ücreti, 1. derecenin 4. kademesinden aylık alan bir öğretmenin aylık gelirin 60 (altmış) ders saatine bölünmesi ile bulunacak tutar olarak' belirlenmelidir. Ek ders ücretleri temel ücrete dahil edilmeli ve emekli ikramiyelerinin hesaplanmasında dikkate alınmalıdır.

Eğitimde Yaşanan Şiddet

Toplumsal-ekonomik olumsuzlukların ve gelir adaletsizliğinin bu denli derinleştiği Türkiye coğrafyasında, okullarda yaşanan şiddet, eğitim alanının en önemli sorunları arasında yer almaktadır. İçinde bulunduğumuz eğitim sistemi çocukları ezen, kişiliklerini bozan, kendine güveni, yaratıcılığı yok eden, ağırlıklı olarak olumsuz davranışlara sahip bireylerin yetişmesine olanak tanımaktadır.

Okullarda ve okul önlerinde yaşanan olaylarda her gün çok sayıda öğrenci ve öğretmen yaralanmaktadır. Okullarda yaşanan şiddet olaylarının tırmanışa geçmesi sonucunda yüzlerce şiddet olayı meydana gelmiş ve bu olaylarda çok sayıda öğrenci ve öğretmen arkadaşımız hayatını kaybetmiştir. Okullarda yaşanan şiddetin giderek artması, Türkiye’de eğitim sisteminin çok ciddi bir tehdit ile karşı karşıya olduğunu göstermektedir.

Eğitimde yaşanan şiddet sorununu çözmek, günü birlik müdahalelerle değil, uzun vadeli eğitim politikalarıyla mümkündür. Bunun için başta öğrenci ve eğitim emekçileri olmak üzere, eğitimin tüm bileşenlerine yönelik olarak kültürel, sosyal yönden tatmin edecek altyapı çalışmalarının hızlı bir biçimde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Okullarda rehberlik hizmetlerinin işletilmesi ve buralardaki yetersiz personel sayılarının giderilmesi, veli, öğrenci, öğretmen eğitimi önemli olmakla birlikte, yapısal eşitsizlikler olduğu sürece şiddeti aşmak zor görülmektedir.

Okul içinde özel güvenlik birimleri veya okul çevresine polis yığarak sorunu kolluk kuvvetleri ile çözme arayışı da sorunu başka yerlere (polise) havale etmekten başka bir işe yaramamaktadır. Yapısal, kurumsal ve kültürel köklü dönüşümlere ihtiyaç bulunmaktadır.

Sendikamızın ‘Okulda Şiddet ve Çözüm Önerilerimiz’ başlıklı çalışmasını **EK-6**’da bilginize sunuyoruz.

KREŞ HAKKI VE EBEVEYN İZNİ

Kreş hakkı

Türkiye’de kamuya bağlı kreşlerin sayısı oldukça yetersiz düzeyde olduğu gibi, var olanlar da kapatılmaktadır. Ay sonunu zor getiren kamu emekçilerinin çocuklarını özel kreşlere yollamaları ise mümkün değildir. Bu durum, Dünya Sağlık Örgütü’nün ve UNICEF’in, doğumdan hemen sonraki ilk 6 ayda çocuğa sadece anne sütü verilmesi ve emzirmenin 6 aydan sonra uygun besin takviyeleri ile 2 yaş ve üzerine kadar devam etmesi yönündeki standartları ile uyuşmamaktadır. Bunun için; 0-6 yaş grubu çocuklar için, 50 ve üzerinde çalışanı olan bütün iş yerlerinde kreş açılmalıdır. 50’den az çalışanın bulunduğu işyerlerinde ise çalışma alanlarına yakın ortak bakım üniteleri ve kreşler açılmalıdır.

Doğum ve ebeveyn izni

Çalışan kadınlara doğum öncesi 8, doğum sonrası 16 hafta olmak üzere toplam 24 hafta ücretli doğum izni verilmelidir. Doğumdan sonra babaya 10 iş günü ücretli izin verilmeli, sezaryenle veya erken doğum halinde bu izin ücretli olarak 15 güne çıkarılmalıdır. Bakım yükümlülüklerinin ebeveynler arasında dengeli bir biçimde paylaşılması için, doğum izninin bitiminden, çocuğun okula başladığı süreye kadar geçen sürede anne ya da babanın isterlerse dönüşümlü olarak kullanabilecekleri 1 yıl ücretli izin hakkı olmalıdır.

Doğumla birlikte kamu emekçilerinin günlük masraflarında ciddi bir artış meydana gelmektedir. Zaten dar gelirli olan kamu emekçileri, ailelerine yeni bir üyenin katılmasıyla daha da yoksullaşmaktadır. Bu nedenle kamu emekçilerine, bir maaş tutarında doğum yardım yapılmalı, bu yardım hiçbir kesintiye tabi tutulmaksızın ödenmelidir.

Sendikamızın ‘Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği’ Raporu **EK-7**’de bilginize sunulmuştur.

Eğitim Emekçilerine 3600 Ek Gösterge Verilmesi

Türkiye’de eğitim emekçilerinin yıllardır ekonomik sorunlarla boğuştuğu, yüzde 80’inin borç içinde yaşamını sürdürdüğü bilinen bir gerçektir. OECD verilerine göre Türkiye’de eğitim emekçileri çok çalışmakta, ancak emeğinin karşılığını alamamaktadır. Öğretmenlerimiz gerek çalışırken, gerekse emekli olduklarında ciddi anlamda geçim sıkıntısı yaşamaktadır.

Yıllardır talebimiz olan öğretmenlere 3600 ek gösterge, 24 Haziran seçimleri öncesinde iktidarın seçim vaatleri arasında yer almıştır. 3600 ek gösterge öğretmenlerin sosyal ve ekonomik yapısını düzeltmesinin yanı sıra, atamalarda, özlük hakların iyileşmesinde ve emeklilik açısından önemli sonuçları olacaktır. Öğretmenlere 3600 ek gösterge uygulaması bütün öğretmenleri olumlu etkileyecek ve mesleklerine daha çok yoğunlaşmalarını sağlayacak sonuçlar ortaya çıkaracaktır.

Eğitim emekçilerinin mesleğini her bakımdan donanımlı ve çekici hale getirmek, nitelikli öğretmen yetiştirilmesi için gerekli ortam ve olanakların sağlanması açısından 3600 ek gösterge uygulaması çalışan ya da emekli ayrımı yapılmaksızın tüm eğitim emekçilerine verilmelidir.

Sonsöz

Türkiye’de eğitimin gerçek anlamda bilimsel ve laik bir içeriğe sahip olduğunu söylemek mümkün değildir. Bilimi, siyasal ve ideolojik amaçlarla kuşatarak kamuya sunmak bilimsellikten uzak olduğu gibi laik eğitimin gerçekleşmesi önünde de ciddi bir engel teşkil etmektedir. Din ve vicdan özgürlüğünün tanımı açıkken, tek dinli yapıyı pekiştirme konusundaki ısrar sürmektedir. Türkiye, taraf olduğu Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne aykırı hareket etmekte, AİHM’in özellikle zorunlu din dersleri ile ilgili verdiği karar açık biçimde ihlal edilmektedir.

Eğitim sisteminin bütün kademelerinde pozitif bilimin tüm öğelerini içinde bulunduran, çağdaş ve bilimsel ilkelere dayanan, gerçek bir laiklik anlayışı temelinde yükselen bir yapının oluşturulması ve bu anlamda öncelikler zorunlu din dersi uygulamasından vazgeçilmesi gerekmektedir.

Kamusal eğitim her çocuğun en temel hakkıdır. Tüm öğrenciler için eşit, parasız, nitelikli eğitim olanakları sağlamak devletin ve özelde Milli Eğitim Bakanlığı’nın sorumluluğundadır. Özelleştirmeyi destekleme politikalarına son verilmeli, bütçeden en büyük pay eğitime ayrılmalıdır.

Bilimsel eğitim eğitimin olmazsa olmazımızdır. Öğretim programında temel referansımız bilim olmalı, protokoller eliyle eğitimin dinselleştirilmesi politikalarına son verilmeli, öğrencilere ve velilere rağmen gerçekleştirilen okullaşma politikası sonlandırılmalıdır. Bilimin, sanatın, sporun iç içe olduğu, öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendini özgürce ifade edebildiği laik ve bilimsel eğitim politikaları hayata geçirilmelidir.

Anadilinde eğitim, eğitim biliminin en temel ilkelerinden birisidir. Bir ülkenin gelişmişliği ve kültürel zenginliği açısından önemli olan, ekonomik ve toplumsal başarı sağlamak, dilsel ve kültürel zenginliklerin nesilden nesile aktarılmasının olanaklarını yaratmaktır. Toplumsal değişim ve ilerlemeyi engelleyebilmek için dünyanın birçok yerinde ilk olarak eğitim olgusuna el atılarak, kültürel zenginlikler talan edilmiş ve ‘resmi dil’ dışında kalan anadillerinde eğitimin yasaklanması eğitim biliminin en temel ilkesinin yok sayılması anlamına gelmektedir.

Eğitim sistemi, her kademedan öğretmenler, farklı statülerdeki üniversite çalışanları, memurlar ve yardımcı hizmet personeli ile bir bütündür. Çünkü tüm eğitim ve bilim emekçileri, aralarındaki statü farklılıklarına rağmen, benzer ekonomik ve sosyal sorunları yaşamakta, bir taraftan sorunları ile uğraşırken, diğer taraftan görevlerini yerine getirmeye çalışmaktadırlar.

Eğitim sisteminin içinde bulunduğu sorunların aşılması, Türkiye’de eğitimi hak ettiği noktaya taşımak, ancak gerçekleştirilecek köklü değişikliklerle olanaklı olabilir. Bu nedenle eğitim sisteminde yapısal değişiklikler gereklidir. Okul öncesi eğitimden başlayarak eğitim yatırımlarına, ders kitaplarının hazırlanmasından eğitim yöneticilerinin belirlenmesine; sınıf mevcutlarından eğitimin bilimsel yönünün geliştirilmesine; derslik, okul, öğretmen açıklarından eğitimin genel bütçe içindeki payına kadar, eğitimin hemen her kademesinde köklü bir değişime gereksinim vardır.

EKLER:

- 1- Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sorunları ve Önerilerimiz
- 2- Ataması Yapılmayan Öğretmenler Sorunu
- 3- Eğitimde ve Yükseköğretimde OHAL Raporu
- 4- Eğitim Müfredatı Değişiklikleri ve Taslak Öğretim Programları Raporu
- 5- Milli Eğitimde Genel İdari, Teknik, Yardımcı Hizmetler ve 4/C Kapsamında Çalışan Eğitim Emekçilerinin Sorunları ve Çözüm Yolları Çalıştayı Sonucu
- 6- Okulda Şiddet ve Çözüm Önerilerimiz
- 7- Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Raporu